

Toimenpiteet maatalousympäristön indikaattorien kasvattamiseksi LUONNOS 10.12.2025

Eero Pehkonen + valmisteluryhmä MMM&YM

Maatalousympäristöt ja pölyttäjäkannat
-teemaryhmä

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

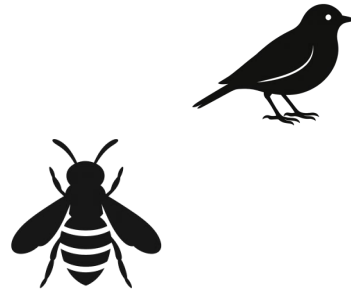
Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

ADOBE STOCK

Maatalousympäristön indikaattorit ennallistamisasetuksessa

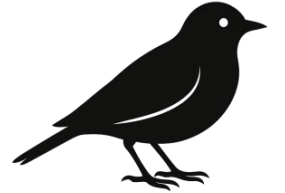
- Peltolintujen tilan parantaminen
- Pölyttäjien tilan parantaminen
- Niittyperhoset
- Maisemapiirteet maatalousmaalla (esim. puut, pensaat, kesannot...)
- Valitut indikaattorit täytyy **saada kasvuun 2030 mennessä.**

HUOM: Toimenpiteen kustannukset karkeita arvioita kustannusten suuruusluokasta.
Arvion tarkkuus varmaan +/- 10 milj. €

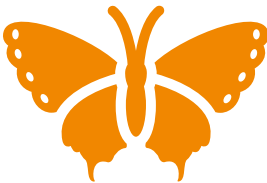
Peltosirkun suojelusuunnitelman toimeenpano

- Taustaa: Peltosirkku on äärimmäisen uhanalainen laji. Nopeasti vähenevä kannankehitys vetää Suomen peltolintuindeksiä alaspäin. Peltosirkun kannan vakauttaminen tai vahvistaminen voi nostaa peltolintuindeksiä kustannustehokkaasti.
- Toimenpide:
 - Maanomistajia kontaktointi ja neuvonta henkilökohtaisesti. Aloitus hankemuotoisesti, myöhemmin jatkuvaa koko ennallistamissuunnitelman toimeenpanon ajan
 - Peltosirkun kannankehityksen seuranta-> toimenpiteiden kohdentaminen peltosirkun esiintymisalueille
 - Selvitys toimien kohdentamiseen
- Kustannukset: Kertaluonteinen kustannus n. 1,3 milj € valtiolle, jonka jälkeen vuosikustannus n. 0,2 milj. € ?

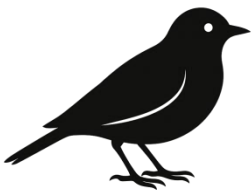
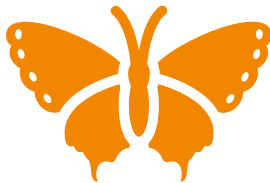
Pysyvästi viljelemättömän kaistamaisen alan lisääminen pelloille

- Taustaa:
 - Reunojen määrä vähenee maatalouden rakenteen muuttuessa.
 - Nykyisin reunojen osuus 0,3 % maatalousmaasta (7 000 ha -> 3 m leveää 20 884 km kaistaa).
- Toimenpide: Luodaan kannuste, joka varmistaa pysyvästi viljelemättömien peltojen reuna-alueiden säilymisen ja kasvattaa niiden määrää nykyisestä. Tavoite kaksinkertaistaa reunojen osuus maatalousmaasta (0,7 %) ja kohdentaa ne **vaikuttavuudeltaan tarkoituksenmukaisempiin** kohteisiin.
- Kustannus: Nykytason ylläpidon kustannus n. 3 milj. €/vuosi, tavoitetason kustannus n. 14 milj. €/vuosi
- Ehdotetaan yhdistettäväksi Ympäristökesanto toimenpiteeseen, joka samanlainen

Ympäristökesantojen lisääminen

- Taustaa:
 - Peltomaalla sijaitsevia alueita, joita hoidetaan maatalousluonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseksi ja lisäämiseksi ja joiden ensisijainen tarkoitus ei ole tuottaa markkinakelpoista satoa.
 - Nykyään näitä ovat mm. luonnonhoitonurmet, suojavyöhykkeet, monimuotoisuuskasvipellot ja luomun kesannointi.
 - Nykyisin tällaisia aloja on arviolta 120 000 – 160 000 ha eli noin 5,3 % maatalousmaasta.
- Toimenpide:
 - Luodaan nykyistä houkuttelevampi kannuste ympäristökesannoille. Tavoite että ympäristökesantojen osuus olisi 10 – 15 % maatalousmaasta ja ne olisivat luonnon monimuotoisuuden kannalta **suotuisimmille** alueille.
- Kustannus: Nykytilan saavuttaminen kustantaa valtiolle n. 25 milj. €/v. Tavoitetilan kustannus 68 – 102 milj. €/v

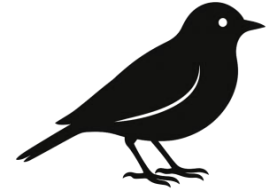
Maatalousmaiseman pienpiirteiden lisääminen

- Taustaa: Maisemapiirteet häviävät maisemasta tilakoon kasvaessa ja rakenteen kehittyessä. Maisemapiirteitä ovat mm. kivikasat, niitty laikut, avokalliot, puuryhmät ja pienet metsäsaarekkeet, pienialaiset kosteikot, yksittäiset puut, pensasaidat ja pensaat (esim. pajut) sekä siirtolohkareet ja muut luonnonmuodostumat sekä ladot ja muut peltoalueella sijaitsevat maatalousrakennukset lähiympäristöineen.
- Toimenpide:
 - Selvitetään em. maisemapiirteiden määrä ja sijainti sekä tarkastellaan miten nykyinen lainsäädäntö ja politiikka vaikuttaa näiden säilymiseen.
 - Arvioidaan selvityksen perusteella maisemapiirteiden säilyttämismahdollisuuksia.
 - Selvitetään mahdollisuuksia luoda maisemapiirteitä tai niitä jäljitteleviä, monimuotoisuutta tukevia rakenteita, sekä arvioidaan kustannuksia.
- Kustannukset:
 - Hallinnolliset selvitykset n. 1 milj. €
 - Mahdollinen säilyttämismahdollisuus: 6 milj. € hallinnolle ja toiminnanharjoittajalle (maanomistaja) tulonmenetyks n. 132 milj. €/v. Sekä mahdollinen rahoituskorjausriski valtiolle 200 milj. €/vuosi.
 - Säilyttämismahdollisuuden taustalla oletus, että näitä piirteitä voisi olla joka 10. loholla (á 0,2 ha)

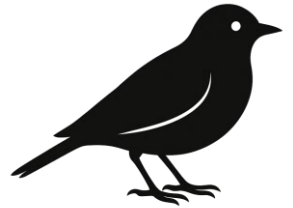
Kotieläinten laiduntamisen edistäminen

- Taustaa: Laiduneläimiä ei nykyään enää riittävästi saatavilla kaikilla alueilla ja niitä jää sen takia hoitamatta. Rakennkehitys vähentää eläinten määrää jatkossakin. Vuonna 2025 viljelijät ovat ilmoittaneet 3,5 % (79 000 ha) maatalousmaasta laidunnukseen käytettäväksi alaksi.
- Toimenpide: Edistetään kotieläinten laiduntamisalan kasvamista spatiaalisesti.
 - Keinoja ovat: luonnonmukainen tuotanto, erilaiset taloudelliset kannusteet laiduntamiseen, isojen aitauskustannusten tukeminen, informaatio-ohjaus ja ”vertaisvalmennus” sekä uusien navettarakentamisen kustannuksiin mukaan laiduntamisen kustannukset.
- Kustannukset:
 - Nykytilan saavuttaminen maksaa valtiolle laskentatavasta riippuen 21 milj. €/vuosi tai kertaluontoisesti 40-100 milj.€
 - Jos laidunalaan haluttaisiin kaksinkertaistaa, niin kustannukset valtiolle (laskentatavasta riippuen) 40 milj. €/vuosi tai kertaluontoisesti 100 – 250 milj. €.

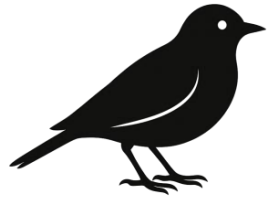
Luomualan lisääminen

- Tausta: Luonnonmukainen tuotanto sisältää monia keinoja joka on yksi tapa edistää em. Toimenpiteitä. Luonnonmukainen tuotanto on yksi tuotantotapa jota on tarpeen pitää yllä ja edistää..
- Ehdotetaan, että luonnonmukainen tuotanto ei olisi oma toimenpiteensä ennallistamissuunnitelmassa, vaan se on yksi toteutustapa toimenpiteisiin:
 - Ympäristökesantojen lisääminen
 - Kotieläinten laiduntamisen edistäminen
 - Kasvinsuojeluaineisiin liittyvä toimenpide pölyttäjäpuolella

Syysviljoja, talviaikaista kasvipeitteisyyttä ja nurmea viljavaltaisilla alueilla

- Taustaa: Syysviljoilla, talviaikaisella kasvipeitteisyydellä erityisesti viljavaltaisilla aloilla on vaikutusta maatalouselinympäristöjen lintujen elinoloihin.
- Toimenpide: Luodaan taloudellisia kannusteita, jotka ohjaavat syysviljoja, talviaikaista kasvipeitteisyyttä ja/tai nurmea viljavaltaisilla alueilla
- Kustannukset: Nyt maksetaan 72 milj. € vuodessa talviaikaisesta kasvipeitteisyydestä (1,8 milj. ha), josta ehkä kolmannes vihreää kasvipeitteisyyttä.

Kosteikkojen lisääminen ja hoito maatalousympäristössä

- Taustaa: Kosteikot muodostuvat erityyppisistä vesi- ja maa-alueista. Veden määrällä ja korkeudella voi olla suuriakin kausivaihteluita. Kosteikkoja voivat olla rakennetut ja luonnonvaraiset kosteikot, tulvatasanteet, pohjapatoketjut ja 2-tasouomat ja kausikosteikot. Kosteikkoja tehdään erilaisilla rahoitusvälineillä eikä niiden nykymäärästä ole tarkkaa tietoa.
- Toimenpide: Kannustetaan lisäämään kosteikkoja ja muun vesialueen pinta-alaa maatalousympäristöissä. Kannustaminen käsittää rahallisen tukemisen sekä tarvittavaa informaatio-ohjausta, mutta myös varmistetaan asiantuntevien kosteikkosuunnittelijoiden ja -urakoitsijoiden osaaminen.
- Kustannukset: Riippuvat toimenpiteen tavoitteen asettelusta...

